

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ ఏకాదశోఽధ్యాయః

విశ్వరూపసన్దర్శనయోగః

అర్జున ఉవాచ -

మదనుగ్రహాయ పరమం గుహ్యమధ్యాత్మసంజ్ఞితమ్ |
యత్త్వయోక్తం వచస్తేన మోహోఽయం విగతో మమ ||1||

భవాప్యయౌహి భూతానాం శ్రుతౌ విస్తరశో మయా |
త్వత్తః కమలపత్రాక్ష మాహాత్మ్యమపి చావ్యయమ్ ||2||

ఏవమేతద్యథాఽఽత్థ త్వమ్ ఆత్మానం పరమేశ్వర |
ద్రష్టుమిచ్ఛామి తే రూపమ్ ఐశ్వరమ్ పురుషోత్తమ ||3||

మన్యసే యది తచ్ఛక్యం మయా ద్రష్టుమితి ప్రభో |
యోగేశ్వర తతోమే త్వం దర్శయాత్మానమవ్యయమ్ ||4||

శ్రీ భగవానువాచ -

పశ్య మే పార్థ రూపాణి శతశోఽథ సహస్రశః |
నానావిధాని దివ్యాని నానావర్ణాకృతీని చ ||5||

పశ్యాదిత్యాన్వసూన్రుద్రాన్ అశ్వినౌ మరుత్తస్తథా |
బహున్యదృష్టపూర్వాణి పశ్యాశ్చర్వాణి భారత ||6||

ఇహైకస్థం జగత్కృతస్మిం పశ్యాద్య సచరాచరమ్ |
మమ దేహే గుడాకేశ యచ్చాన్యత్ ద్రష్టుమిచ్ఛసి ||7||

నతు మాం శక్యనే ద్రష్టుమ్ అనేనైవ స్వచక్షుషా |
దివ్యం దదామి తే చక్షుః పశ్య మే యోగమైశ్వరమ్ ||8||

సజ్జాయ ఉవాచ -

ఏవముక్త్వా తతో రాజన్ మహాయోగేశ్వరో హరిః |
దర్శయామాస పార్థాయ పరమం రూపమైశ్వరమ్ ||9||

అనేకవక్త్రనయనమ్ అనేకాద్భుతదర్శనమ్ |
అనేకదివ్యాభరణం దివ్యానేకోద్యతాయుధమ్ ||10||

దివ్యమాల్యామృరధరం దివ్యగన్ధానులేపనమ్ |
సర్వాశ్చర్యమయం దేవమ్ అనంతం విశ్వతోముఖమ్ ||11||

దివి సూర్యసహస్రస్య భవేద్యుగపదుత్థితా |
యది భాః సదృశీ సా స్యాత్ భాసస్తస్య మహాత్మనః ||12||

తత్రైకస్థం జగత్కృతస్మిం ప్రవిభక్తమనేకధా |
అపశ్యద్దేవదేవస్య శరీరే పాణ్డవస్తదా ||13||

తతః స విస్మయావిప్లవః హృష్టరోమా ధనజ్ఞాయః |
ప్రణమ్య శిరసా దేవం కృతాజ్ఞా లిరభాషత ||14||

అర్జున ఉవాచ -

పశ్యామి దేవాంస్తవ దేవ దేహే

సర్వాంస్తథా భూతవిశేషసజ్ఞాన్ |

బ్రహ్మణమీశం కమలాసనస్థమ్

ఋషీంశ్చ సర్వానురగాంశ్చ దివ్యాన్ ||15||

అనేకబాహూదరవక్త్రనేత్రం

పశ్యామి త్వా సర్వతోఽనంతరూపమ్ |

నాంతం న మధ్యం న పునస్తవాదిం

పశ్యామి విశ్వేశ్వర విశ్వరూపమ్ ||16||

కిరీటినం గదినం చక్రిణం చ

తేజోరాశిం సర్వతో దీప్తిమంతమ్ |

పశ్యామి త్వాం దుర్నిరీక్ష్యం సమంతాత్

దీప్తానలార్కద్యుతిమప్రమేయమ్ ||17||

త్వమక్షరం పరమం వేదితవ్యం

త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిధానమ్ |

త్వమవ్యయః శాశ్వతధర్మగోప్తా

సనాతనస్త్వం పురుషో మతో మే ||18||

అనాదిమధ్యాంతమనంతపీఠమ్

అనంతబాహుం శశిసూర్యనేత్రమ్|

పశ్యామి త్వాం దీప్తహుతాశవక్త్రం

స్వతేజసా విశ్వమిదం తపంతమ్||19||

ద్యావాప్రథివ్యోరిదమంతరంహి

వ్యాప్తం త్వయైకేన దిశశ్చ సర్వాః|

దృష్ట్వాద్భుతం రూపమిదం తవోగ్రం

లోకత్రయం ప్రవ్యథితం మహాత్మన్||20||

అమీ హి త్వా సురసంక్షా విశన్తి

కేచిద్భితాః ప్రాజ్ఞానయో గృణన్తి|

స్వస్తీత్యుక్త్వా మహర్షిసిద్ధసంక్షాః

స్తువన్తి త్వాం స్తుతిభిః పుష్కలాభిః||21||

రుద్రాదిత్యా వసవో యే చ సాధ్యాః

విశ్వేఽశ్వినౌ మరుతశోఽష్టపాశ్చ|

గన్ధర్వయక్షాసురసిద్ధసంక్షాః

వీక్షన్తే త్వాం విస్మితాశ్చైవ సర్వే||22||

రూపం మహత్తే బహువక్త్రనేత్రం

మహాబాహో బహుబాహూరుపాదమ్|

బహూదరం బహుదంష్ట్రాకరాలం

దృష్ట్యా లోకాః ప్రవ్యథితాస్తథాఽహమ్ ||23||

నభః స్పృశం దీప్తమనేకవర్ణం

వ్యాత్తాననం దీప్తవిశాలనేత్రమ్ |

దృష్ట్యా హి త్వాం ప్రవ్యథితాంతరాత్మా

ధృతిం న విన్దామి శమం చ విష్ణో ||24||

దంష్ట్రాకరాలాని చ తే ముఖాని

దృష్ట్యైవ కాలానలసన్నిభాని |

దిశో న జానే న లభే చ శర్మ

ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస ||25||

అమీ చ త్వాం ధృతరాష్ట్రస్య పుత్రాః

సర్వే సహావాపనిపాలసజ్జైః |

భీష్మో ద్రోణః సూతపుత్రస్తథాఽసౌ

సహస్యదీయైరపి యోధముఖ్యైః ||26||

వక్త్రాణి తే త్వరమాణా విశన్తి

దంష్ట్రాకరాలాని భయానకాని |

కేచిద్విలగ్నా దశనాంతరేషు

సన్దృశ్యంతే చూర్ణితైరుత్తమాజైః ||27||

యథా నదీనాం బహవోఽముప్పవేగాః

సముద్రమేవాభిముఖా ద్రవన్తి|

తథా తవామీ నరలోకపీరాః

విశన్తి వక్త్రాణ్యభివిజ్వలన్తి||28||

యథా ప్రదీప్తం జ్వలనం పతజ్ఞాః

విశన్తి నాశాయ సమృద్ధవేగాః|

తథైవ నాశాయ విశన్తి లోకాః

తవాపి వక్త్రాణి సమృద్ధవేగాః||29||

లేలిహ్యనే గ్రసమానః సమన్తాత్

లోకాన్సమగ్రాన్వదన్తైర్జ్వలదిభిః|

తేజోభిరాపూర్య జగత్సమగ్రం

భాసన్తవోగ్రాః ప్రతపన్తి విష్ణో||30||

ఆఖ్యాహి మే కో భవానుగ్రరూపః

నమోఽస్తు తే దేవవర ప్రసీద|

విజ్ఞాతుమిచ్ఛామి భవన్తమాద్యం

న హి ప్రజానామి తవ ప్రవృత్తిమ్||31||

శ్రీ భగవానువాచ -

కాలోఽస్మి లోకక్షయకృత్ప్రవృద్ధః

లోకాన్సమాహర్తుమిహ ప్రవృత్తః|

ఋతేఽపి త్వా న భవిష్యన్తి సర్వే

యేఽవస్థితాః ప్రత్యనీకేషు యోధాః||32||

తస్మాత్త్వముత్తిష్ఠ యశో లభస్వ

జితాన్ శత్రూన్సంభ్రజ్జ్వ రాజ్యం సమృద్ధమ్|

మయైవైతే నిహతాః పూర్వమేవ

నిమిత్తమాత్రం భవ సవ్యసాచిన్||33||

ద్రోణం చ భీష్మం చ జయద్రథం చ

కర్ణం తథాన్యాయానపి యోధవీరాన్|

మయా హతాన్స్తవం జహి మా వ్యభిషాః

యుధ్యస్వ జేతాసి రణే సపత్నాన్||34||

సంజాయ ఉవాచ -

ఏతచ్ఛ్రుత్వా వచనం కేశవస్య

కృతాంజ్ఞులిర్వేపమానః కిరీటీ|

నమస్కృత్వా భూయ ఏవాహ కృష్ణం

సగద్గదం భీతభీతః ప్రణమ్య||35||

అర్జున ఉవాచ -

స్థానే హృషీకేశ తవ ప్రకీర్త్యా

జగత్ప్రహృష్యత్యనురజ్యతే చ|

రక్షాంసి భీతాని దిశో ద్రవంతి

సర్వే నమస్యంతి చ సిద్ధసంక్షాః||36||

కస్మాచ్ఛ తే న నమేరన్మహాత్మన్

గరీయసే బ్రహ్మణోఽప్యాదికర్తే|

అనన్త దేవేశ జగన్నివాస

త్వమక్షరం సదసత్తత్పరం యత్||37||

త్వమాదిదేవః పురుషః పురాణః

త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిధానమ్|

వేత్తాఽసి వేద్యం చ పరం చ ధామ

త్వయా తతం విశ్వమనన్తరూప||38||

వాయుర్యమోఽగ్నిర్వరుణః శశాంజ్కః

ప్రజాపతిస్త్యం ప్రపితామహశ్చ|

నమో నమస్తేఽస్తు సహస్రకృత్వః

పునశ్చ భూయోఽపి నమో నమస్తే||39||

నమః పురస్తాదథ పృష్ఠతస్తే

నమోఽస్తు తే సర్వత ఏవ సర్వ|

అనంతవీర్యామితవిక్రమస్తవం

సర్వం సమాప్నోషి తతోఽసి సర్వః||40||

సఖేతి మత్వా ప్రసభం యదుక్తం

హే కృష్ణ హే యాదవ హే సఖేతి|

అజానతా మహిమానం తవేదం

మయా ప్రమాదాత్ప్రణయేన వాఽపి||41||

యచ్ఛాపహాసార్థమసత్కృతోఽసి

విహారశయ్యాసనభోజనేషు|

ఏకోఽథవాప్యచ్యుత తత్సమక్షం

తత్తామయే త్వామహమప్రమేయమ్||42||

పితాసి లోకస్య చరాచరస్య

త్వమస్య పూజ్యశ్చ గురుర్గరీయాన్|

న త్వత్సమోఽస్త్యభ్యధికః కుతోఽన్యః

లోకత్రయేఽప్యప్రతిమప్రభావ||43||

తస్మాత్ప్రణమ్య ప్రణిధాయ కాయం

ప్రసాదయే త్వామహమీశమిడ్యమ్|

పితేవ పుత్రస్య సఖేవ సఖ్యుః

ప్రియః ప్రియాయార్హాసి దేవ సోఢుమ్॥44॥

అదృష్టపూర్వం హృషితోఽస్మి దృష్ట్యా

భయేన చ ప్రవ్యథితం మనోమే|

తదేవ మే దర్శయ దేవరూపం

ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస॥45॥

కిరీటినం గదినం చక్రహస్తమ్

ఇచ్ఛామి త్వాం ద్రష్టుమహం తథైవ|

తేనైవ రూపేణ చతుర్భుజేన

సహస్రబాహో భవ విశ్వమూర్తే॥46॥

శ్రీ భగవానువాచ -

మయా ప్రసన్నేన తవార్జునేదం

రూపం పరం దర్శితమాత్మయోగాత్|

తేజోమయం విశ్వమనంతమాద్యం

యన్మే త్వదన్యేన న దృష్టపూర్వమ్॥47॥

న వేదయజ్ఞాధ్యయనైర్న దానైః

న చ క్రియాభిర్న తపోభిర్గుగైః|

ఏవంరూపః శక్యో అహం నృలోకే

ద్రష్టుం త్వదన్యేన కురుప్రవీర॥48॥

మా తే వ్యథా మా చ విమూఢభావః

దృష్ట్వా రూపం ఘోరమీదృజ్మమేదమ్|

వ్యపేతభీః ప్రీతమనాః పునస్త్యం

తదేవ మే రూపమిదం ప్రపశ్య॥49॥

సజ్జాయ ఉవాచ -

ఇత్యర్జునం వాసుదేవస్తథోక్త్వా

స్వకం రూపం దర్శయామాస భూయః|

ఆశ్వాసయామాస చ భీతమేనం

భూత్వా పునః సౌమ్యవపుర్మహాత్మా॥50॥

అర్జున ఉవాచ -

దృష్ట్వేదం మానుషం రూపం తవ సౌమ్యం జనార్దన|

ఇదానీమస్మి సంవృత్తః సచేతాః ప్రకృతిం గతః॥51॥

శ్రీ భగవానువాచ -

సుదుర్దర్శమిదం రూపం దృష్టవానసి యన్మమ|

దేవా అప్యస్య రూపస్య నిత్యం దర్శనకాఙ్క్షిణః॥52॥

నాహం వేదైర్న తపసా న దానేన న చేజ్యయా|
శక్య ఏవంవిధో ద్రష్టుం దృష్టవానసి మాం యథా||53||

భక్త్యా త్వనన్యయా శక్యః అహమేవంవిధోఽర్జున|
జ్ఞాతుం ద్రష్టుం చ తత్త్వేన ప్రవేష్టుం చ పరంతప||54||

మత్కర్మకృన్మత్పరమః మద్భక్తః సజ్జవర్జితః|
నిర్వైరః సర్వభూతేషు యః స మామేతి పాణ్డవ||55||

॥ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
విశ్వరూపసన్దర్శనయోగో నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః॥

